

Список використаних джерел:

1. Тимків І. В. Система сучасних соціально-економічних імперативів глобального розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Випуск 6, частина 1. С. 134-136.
2. Karol Żakowski. Determinants of International Relations in the East Asian Context. *University of Lodz*.
3. Електронний ресурс.- Режим доступу: <https://www.jpmorgan.com/commercial-banking/ insights /5-economic-trends-to-watch-in-2021>
4. World Economic Outlook Update. — Режим доступу — <https://www.imf.org/en/Publications/ WEO/Issues/2021/01/26/2021-world-economic-outlook-update>

Дон О. Д., Голюков Ю. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СТІЙКІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

Поступальний розвиток відкритих національних економік здійснюється в контексті глобальних економічних стресів, які виникають періодично, приблизно раз в десять років і розрізняються з причин і характеру, що ускладнює можливість прогнозування і масштабу наслідків. Сталість збоїв у функціонуванні глобалізованої світової економічної системи у вигляді криз і депресій викликає уповільнення економічного зростання і нестабільність відкритих економічних систем, що проявляється в зміні абсолютних значень і динаміки макроекономічних показників. В таких умовах визначальним показником поступального розвитку економіки з точки зору її здатності протистояти зовнішнім загрозам і отримання додаткових ресурсів і позитивів від інтеграції у зовнішньоекономічний простір є стабільність економічної системи в цілому і її елементів без чого економічне зростання і поступальний розвиток.

Теоретичні та емпіричні дослідження доводять наявність тісної кореляції між стійкістю та економічним зростанням. Компанії не можуть приймати обґрунтовані рішення, коли інфляція висока, а державний бюджет виходить з-під контролю. Фінансовий сектор не може функціонувати, якщо в країні величезний дефіцит. Держава не зможе надавати послуги ефективно, якщо вона буде змушене платити величезні відсотки по минулим боргам. Економіка не може рости, якщо макроекономічне середовище нестабільне і сприятливе [1].

Дестабілізуючі зовнішньоекономічні фактори можуть привести економічну систему в нестійкий стан, провокуючи кризові процеси в економічній динаміці. Сталість факторів глобальної нестабільності вимагає обґрунтування макроекономічних умов і механізмів формування стійкого поступального розвитку національної економіки.

З точки зору наборів і простору економічна система вважається стабільною, яка в процесі своєї динаміки від початкового до заданого стану розвитку здатна

забезпечувати коливання багатьох своїх макроекономічних параметрів (безробіття, інфляція, зовнішній борг, диверсифікація джерел і економічного зростання). і т. п. в допустимих межах [2].

Аналіз складових цього терміну дозволяє виділити наступні характеристики стабільної економічної системи: збалансовані макроекономічні пропорції, розширене відтворення, стабільне економічне зростання, ефективне (економне і раціональне) використання ресурсів, забезпечення оптимальних значень макроекономічних, фінансових показників. Зовнішньоекономічна, інвестиційна, науково-технічна, енергетична, виробнича, демографічна, соціальна та продовольча сфери народного господарства, в рамках яких створюються найбільш сприятливі умови для відтворення, стабілізуються механізми саморегулювання. Формування та дотримання певних характеристик економічної системи дозволяє «підвищити імунітет» національної економіки, без чого економічне зростання і зростання доходів під впливом негативних факторів внутрішнього і зовнішнього походження можуть спонтанно перерости в негативну динаміку.

В умовах, коли глобалізація проникла в усі сфери життя суспільства, а у світі практично немає ізольованих національних економік, стійкість систем значно знизилася. Сучасна світова економічна система чітко виділяє дві тенденції, що викликають підвищений ризик дестабілізації національних економік:

- по-перше, для більшої відкритості економіки. Тенденція до інтеграції проявляється в зближенні національних економік, їх тісній взаємодії та взаємопроникненню через механізми міжнародного руху товарів, послуг, факторів виробництва, інформації, технологій, фінансових активів;

- по-друге, посилення негативних зовнішніх імпульсів і прискоренню їх передачі в порівнянні з позитивними ефектами інтеграції. Відкритість національної економіки, яка не відповідає рівню макроекономічної стабільності, ускладнює можливість економічного зростання і поступального розвитку суспільства.

При відсутності необхідного рівня стійкості національної економіки і в умовах, коли сила реалізованих внутрішніх і зовнішніх загроз занадто деструктивна, необхідні додаткові заходи державного регулювання для приведення незбалансованих ділянок національної економіки в стан, в якому макроекономічні репродуктивні пропорції збалансовані.

Макроекономічна стабільність забезпечується заведений механізмами саморегулювання та управління в різних підсистемах економічної сфери: виробничої, інвестиційної, науково-технічної, зовнішньоекономічної, фінансової. У свою чергу, фінансова стабільність характеризується оптимальними параметрами бюджету, грошово-кредитної, валютної, боргової, банківської системи та фінансових ринків, недотримання яких знижує стійкість національної економіки до внутрішніх і зовнішніх шоків і може перетворити потенційні ризики в реальні загрози.

Обсяг і структура інвестицій істотно впливають на забезпечення стабільності економіки України. Особливістю національної економіки є значна залежність від зовнішнього попиту. З урахуванням сировинної структури експорту це обумовлює високу вразливість української економіки до коливань світових економічних умов і рівня економічної активності торговельних партнерів. Для забезпечення стійкого економічного розвитку необхідно переорієнтувати увагу на внутрішній попит, використовувати всі інструменти фіскальної політики для стимулювання виробництва і зайнятості [3].

Основними факторами, що знижують опірність національної економіки, є: низька ймовірність передбачуваності макроекономічних показників через високого рівня відкритості національної економіки, несумісного з рівнем її конкурентоспроможності.

Ігнорування стабільності економічної системи в умовах перманентної глобальної нестабільності призводить до поглиблення економічної і соціальної нерівності, макроекономічної дестабілізації у вигляді уповільнення економічного зростання, ріст безробіття, інфляції, боргу і, як наслідок, постійного відставання і збільшення розриву економічного розвитку з країнами світу.

Забезпечення стабільності національної економіки в умовах перманентної нестабільності світової економічної системи вимагає нових механізмів, що є наслідком суттєвого оновлення поняття «стійкість економічної системи», під яким слід розуміти здатність системи до дії, якої створюються найбільш сприятливі умови для відтворювальних процесів, і їх підтримки в процесі економічної динаміки в межах, допустимих з точки зору економічної безпеки.

Для забезпечення стійкості національної економіки та максимального захисту від внутрішніх і зовнішніх шоків важливим напрямком економічної політики є усунення системних ризиків і їх запобігання в макроекономічній, фінансовій, виробничій, науково-технічній та зовнішньоекономічній сферах країни економіки.

Список використаних джерел:

1. Маргарета Дрзенік Хану, Т'єррі Гейзер Порівняння продуктивності: Глобальний Індекс Конкурентоспроможності / The Global Competitiveness Reports Word Economic Forum. [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.weforum.org
2. Козловський С. В., Рудковський О. В., Козловський А. В. Концепція управління стійкістю сучасної економічної системи як основа забезпечення її розвитку . Економіка та держава. 2017. № 12. С. 4–8.
3. World Economic Outlook, (International MonetaryFund). URL : <https://www.imf.org/en/Home>